

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.07.2018
RT I, 26.06.2018, 7

Välja kuulutanud
Vabariigi President
19.06.2018 otsus nr 284

Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seadus

Vastu võetud 13.06.2018

§ 1. Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmine

Atmosfääriõhu kaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seadust täiendatakse §-ga 4¹ järgmises sõnastuses:

„§ 4¹. Eriheide

Eriheide käesoleva seaduse tähenduses on välisõhku väljutatava saasteaine heitkogus tooraine või toodangu ühiku kohta.”;

2) paragrahvi 33 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kõik väevliühendid väljendatuna väeveldioksiidina (SO₂), sealhulgas väevetrioksiid (SO₃), väevelhape (H₂SO₄) ja taandatud väevliühendid, nagu vesiniksulfiid (H₂S), merkaptaanid ja dimetüülsulfiidid;”;

3) paragrahvi 50 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Osooni eeldusained käesoleva seaduse tähenduses on lämmastikoksiidid, mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid, metaan ja süsinikoksiid.”;

4) paragrahvi 73 lõikes 7 ja § 74 lõikes 4 asendatakse sõnad „saasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm” sõnadega „teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm” vastavas käändes;

5) paragrahv 108 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 108. Inimtekkeliste saasteainete heitkoguste vähendamise riiklikud kohustused Eesti territooriumil ja majandusvööndis, teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm ja aruandlus

(1) Inimtekkeliste saasteainete heitkoguste vähendamise riiklikud kohustused Eesti territooriumil ja majandusvööndis ning nende täitmise tähtsused ja erandid, samuti saasteainete heitkoguste riiklike koondaruannete ja saasteainete summaarsete heitkoguste prognooside koostamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2) Keskkonnaministeerium korraldab teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riikliku programmi (edaspidi *õhusaasteainete vähendamise programm*) koostamise. Õhusaasteainete vähendamise programmi koostamise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses sätestatud avatud menetlust.

(3) Inimtekkeliste saasteainete heitkogused käesoleva seaduse tähenduses on inimtegevusega seotud saasteainete õhku väljutatud heitkogused.

(4) Õhusaasteainete vähendamise programmi koostamisel, vastuvõtmisel ja rakendamisel:

1) hinnatakse, mis määral on tõenäoline, et riigisiseseid heiteallikad mõjutavad õhu kvaliteeti riigi territooriumil ja naaberriikides, kasutades asjakohasel juhul andmeid ja meetodeid, mis on välja töötatud Euroopa seire- ja hindamisprogrammi raames õhusaasteainete piiriülese kauglevi seire ja hindamise Euroopa koostööprogrammi pikaajalist rahastamist käsitleva piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni protokollil kohaselt;

2) võetakse arvesse vajadust vähendada õhusaasteainete heitkoguseid, et täita õhukvaliteedi eesmäärke;

3) eriti peenete osakeste heitkoguste vähendamise meetmete kavandamisel riiklike kohustuste täitmiseks peetakse esmatähtsaks tahma ehk musta süsiniku heitkoguste vähendamise meetmeid;

4) tagatakse kooskõla muude asjakohaste kavade ja programmidega.

(5) Õhukvaliteedi eesmärgid käesoleva seaduse tähenduses on õhukvaliteedi piirväärtused, sihtväärtused ja kohustuslikult saavutatavad õhukvaliteedi taseme määrad, mis on sätestatud käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel.

(6) Tahm ehk must süsinik käesoleva seaduse tähenduses on süsinikku sisaldavad tahked osakesed, mis absorbeerivad valgust.

(7) Õhusaasteainete vähendamise programm sisaldab vähemalt:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1–31), III lisa 1. osas sätestatud minimaalsete nõuete kohast sisu;

2) saasteainete heitkoguste vähendamise kohustuslike meetmeid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 III lisa 2. osas, ning nende rakendamise tähtaegu ja andmeid meetmete maksumuse kohta;

3) andmeid saasteainete tegelike heitkoguste kohta ja saasteainete heitkoguste prognoosi pärast meetmete rakendamist.

(8) Enne õhusaasteainete vähendamise programmi projekti ja kõigi oluliste muudatuste lõplikku valmimist konsulteerib õhusaasteainete vähendamise programmi koostaja üldsuse ja pädevate asutustega, keda õhusaasteainete vähendamise programmi rakendamine neile eriomaste keskkonnaülesannete tõttu tõenäoliselt puudutab. Kui see on asjakohane, korraldatakse piiriülesed konsultatsioonid.

(9) Õhusaasteainete vähendamise programmi kehtestab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(10) Keskkonnaministeerium vaatab õhusaasteainete vähendamise programmi üle vähemalt iga nelja aasta järel alates Euroopa Komisjonile esimese õhusaasteainete vähendamise programmi esitamisest ja vajaduse korral täiendab seda.

(11) Ilma et see piiraks käesoleva paragrahvi lõike 10 kohaldamist, ajakohastatakse õhusaasteainete vähendamise programmis sisalduvaid heitkoguste vähendamise poliitikasuundi ja meetmeid 18 kuu jooksul pärast viimase riikliku heiteinventuuri või riikliku heiteprognoosi esitamist, kui esitatud andmete järgi ei ole täidetud saasteainete vähendamise riiklike kohustusi või on oht, et neid ei täideta.

(12) Kui õhusaasteainete vähendamise programmi ajakohastatakse käesoleva paragrahvi lõike 11 kohaselt, esitab Keskkonnaministeerium ajakohastatud õhusaasteainete vähendamise programmi Euroopa Komisjonile kahe kuu jooksul pärast ajakohastamist.

(13) Keskkonnaministeerium avalikustab õhusaasteainete vähendamise programmi ja selle muudatused oma veebilehel.”;

6)seadust täiendatakse §-ga 108¹järgmises sõnastuses:

„§ 108¹. Heitkoguste vähendamise riiklike kohustuste täitmise paindlikkusmeetmed

(1) Väaveldioksiidi, lämmastikoksiidide, mittemetaansete lenduvate orgaaniliste ühendite, ammoniaagi ja eriti peenete osakeste iga-aastaseid riiklike heiteinventuure võib kohandada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 IV lisa 4. osas sätestatu kohaselt, kui heitkoguste vähendamise riiklikud kohustused jääksid täitmata teaduslike andmete alusel ajakohastatud heitkoguste inventuuri meetodite kohaldamise tõttu.

(2) Riiklik heiteinventuur sisaldab andmeid vaadeldava perioodi teatavate saasteainete heitkoguste kohta. Keskkonnaministeerium korraldab riikliku heiteinventuuri koostamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 I ja IV lisa kohaselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 viidatud kohanduste suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 IV lisa 4. osa 1. punkti d alapunkti alapunktides ii ja iii sätestatud lisatingimusi juhul, kui eriheited erinevad märkimisväärselt Euroopa Liidu heiteallikapõhist õhusaaste kontrollimist reguleerivate õigusaktide normide või standardite rakendamise eeldatavatest tulemustest, kusjuures erinevus võib tuleneda heitkoguste kindlaksmääramiseks kasutatud meetodidest, ning:

1) riikliku heiteinventuuri koostaja on arvesse võtnud Euroopa Liidu heiteallikapõhist õhusaaste kontrollimist reguleerivate õigusaktide täitmise järelevalvet käsitlevate riiklike programmide tulemusi ning on tõendanud, et märkimisväärselt erinevad eriheited ei ole tingitud nimetatud õigusaktide riigisisisest rakendamisest ega jõustamisest;

2) Keskkonnaministeerium on Euroopa Komisjoni teavitanud eriheidete märkimisväärsustest erinevustest.

(4) Heiteallikapõhist õhusaaste kontrollimist reguleerivad Euroopa Liidu õigusaktid käesoleva paragrahvi tähenduses on Euroopa Liidu õigusaktid, mille eesmärk on vähendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu

direktiiviga (EL) 2016/2284 hõlmatud õhusaasteainete heitkoguseid ja mis näevad ette heiteallikapõhised leevendusmeetmed.

(5) Kui erakordselt külma talve või erakordselt kuiva suve tõttu ei suudeta teatud aastal heitkoguste vähendamise riiklike kohustusi täita, võib kohustuste täitmisel aluseks võtta keskmise näitaja, mis saadakse, arvutades keskmised näitajad kõnealuse aasta ja sellele eelnenud aasta heitkoguse ning sellele järgneva aasta heitkoguse prognoosi põhjal, tingimusel, et arvutuslik keskmine ei ole suurem vähendamiskohustustest tulenevast iga-aastasest riiklikust heitkogusest.

(6) Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 II lisa kohaselt on sätestatud üks või mitu rangemat vähendamiskohustust võrreldes Euroopa Komisjoni 2005. aasta 21. septembri teatise „Õhusaastet käsitlev temaatiline strateegia” KOM(2005) 446 (lõplik) 16. aruandes kindlaks määratud kulutõhusa vähendamise ja kuid teatud aastal jääb vaatamata kõigi kulutõhusate meetmete rakendamisele heitkoguste vähendamise riiklik kohustus täitmata, on kõnealuse kohustuse täitmise tähtjaks maksimaalselt viis aastat, kui iga sellise aasta eest kompenseeritakse kohustuste täitmata jätmise mõne muu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 II lisa osutatud saasteaine heitkoguste samaväärse vähendamisega.

(7) Saasteainete heitkoguste vähendamise riiklike kohustuste täitmise tähtjaks loetakse maksimaalselt kolm aastat, kui asjaomaste saasteainete heitkoguste vähendamise kohustused jäävad täitmata elektri- või soojusenergia varustus- või tootmissüsteemi ootamatu või erakorralise katkestuse või võimsuse vähenemise tõttu, mida ei olnud võimalik ette näha, ja täidetud on järgmised tingimused:

1) on tõendatud, et kohustuste täitmiseks on tehtud kõik mõistlikud jõupingutused, sealhulgas on rakendatud uusi meetmeid ja poliitikasuundi, ning jõupingutuste tegemist jätkatakse, et kohustuste täitmata jätmise periood jääks võimalikult lühikeseks;

2) on tõendatud, et lisaks käesoleva lõike punktis 1 osutatud meetmetele ja poliitikasuundadele täiendavate meetmete ja poliitikasuundade rakendamisega kaasneksid ebaproportsionaalselt suured kulud ning see ohustaks oluliselt riigi energiajulgeolekut või kujutaks endast märkimisväärset energiavarustuse jäamise ohtu suurele osale elanikkonnast.”;

7) seadust täiendatakse §-ga 108² järgmises sõnastuses:

„§ 108². Euroopa Komisjoni teavitamine heitkoguste vähendamise riiklike kohustuste täitmise paindlikkusmeetmete rakendamisest

Kui kohaldatakse käesoleva seaduse § 108¹ lõiget 1, 3, 5, 6 või 7, teavitab Keskkonnaministeerium sellest Euroopa Komisjoni asjaomasele aruandeaastale järgneva aasta 15. veebruariks. Teavitus peab kajastama asjaomaseid saasteaineid ja sektoreid ning riiklikele heiteinventuuridele avalduva mõju suurust, kui see on teada.”;

8) seadust täiendatakse §-dega 253¹ ja 253² järgmises sõnastuses:

„§ 253¹. Õhusaasteainete vähendamise programmi esitamine Euroopa Komisjonile

Keskkonnaministeerium esitab esimese õhusaasteainete vähendamise programmi Euroopa Komisjonile 2019. aasta 1. aprilliks.

§ 253². Käesoleva seaduse § 108¹ rakendamine

Et teha kindlaks, kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2284 IV lisa 4. osas sätestatud asjakohased tingimused on täidetud, loetakse, et saasteainete heitkoguste vähendamise kohustused aastateks 2020–2029 kehtestati 2012. aasta 4. mail.”;

9) normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/81/EÜ teatavate õhusaasteainete siseriiklike ülemäärade kohta (EÜT L 309, 27.11.2001, lk 22–30)”;

10) normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1–31)”.

§ 2. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2018. aasta 1. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktis 6 toodud § 108¹ lõige 3 jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril.

